

საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის მინისტრის

KA060196199318016

ბრძანება №258

ქ. თბილისი

25 / მაისი / 2016 წ.

საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს საავტომობილო გზების დეპარტამენტის შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის ბათუმი (ანგისა) - ახალციხის საავტომობილო გზის ხულო-გოდერძის მონაკვეთის (კმ 80 - კმ 110) მშენებლობასა და ექსპლუატაციაზე ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის დამტკიცების შესახებ

„გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-4 მუხლის პირველი პუნქტის „კ“ ქვეპუნქტისა და ამავე მუხლის მე-4 პუნქტის საფუძველზე

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ:

1. დამტკიცდეს ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა № 25; 24.05.2016 საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს საავტომობილო გზების დეპარტამენტის შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის ბათუმი (ანგისა) - ახალციხის საავტომობილო გზის ხულო-გოდერძის მონაკვეთის (კმ 80 - კმ 110) მშენებლობასა და ექსპლუატაციაზე.
2. ბრძანების პირველი პუნქტით გათვალისწინებული ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა გაიცემა განუსაზღვრელი ვადით;
3. საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს საავტომობილო გზების დეპარტამენტმა უზრუნველყოს ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნით (№ 25; 24.05.2016) გათვალისწინებული პირობების შესრულება;
4. ბრძანება დაუყოვნებლივ გაეგზავნოს საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს საავტომობილო გზების დეპარტამენტს;
5. ბრძანება ძალაში შევიდეს საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს საავტომობილო გზების დეპარტამენტის მიერ ამ ბრძანების გაცნობისთანავე;
6. ეს ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს ზემდგომ ადმინისტრაციულ ორგანოში- საქართველოს მთავრობაში (თბილისი, ინგოროყვას ქუჩა N7) ან თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიაში (თბილისი, დ. აღმაშენებლის ხეივანი, მე-12 კმ. N6) მხარის მიერ მისი ოფიციალური წესით გაცნობის დღიდან ერთი თვის ვადაში.

5/25/2016

საქართველოს ეროვნული არქივი

მინისტრი

გიგლა აგულაშვილი

საქართველოს ბარემოსა და ბუნებრივი რესურსების
დაცვის სამინისტრო

MINISTRY OF ENVIRONMENTAL AND NATURAL RESOURCES PROTECTION OF GEORGIA

საქართველო, 0114, თბილისი, გულუას ქ. 6, ტელ: 272-72-00, 272-72-20 ფაქსი: 272-72-37

ეკოლოგიური ექსპერტიზის

დასკვნა პროექტზე

№ 25

24 მაისი 2016 წ

1. საერთო მონაცემები

1. საქმიანობის დასახელება – შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის ბათუმი (ანგისა) - ახალციხის საავტომობილო გზის ხულო - გოდერძის მონაკვეთის (კმ 80 - კმ 110) მშენებლობა და ექსპლუატაცია.
2. საქმიანობის განმახორციელებლის დასახელება და მისამართი – საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტრო საავტომობილო გზების დეპარტამენტი, ქ.თბილისი, ალ. ყაზბეგის გამზირი N12.
3. საქმიანობის განხორციელების ადგილმდებარეობა – ხულოს მუნიციპალიტეტის ტერიტორია.
4. განაცხადის შემოსვლის თარიღი – 10.05.2016 წ.
5. მონაცემები პროექტის შემდგენელის შესახებ – ფონდი „მსოფლიო გამოცდილება საქართველოსათვის“ TRANSPROJECT Ltd .

2. ძირითადი საპროექტო გადაწყვეტილებები:

ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის მიღების მიზნით, საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს საავტომობილო გზების დეპარტამენტის მიერ, ეკოლოგიურ ექსპერტიზაზე წარმოდგენილია შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის ბათუმი (ანგისა) - ახალციხის საავტომობილო გზის ხულო - გოდერძის მონაკვეთის (კმ 80 - კმ 110) მშენებლობისა და ექსპლუატაციის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში.

გზმ-ს ანგარიშის თანახმად:

შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის ბათუმი (ანგისა) - ახალციხის საავტომობილო გზის ხულო - გოდერძის (კმ 80 - კმ 110) მონაკვეთი მდებარეობს ხულოს მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე. საპროექტო მონაკვეთი იწყება კმ 80 ნიშნულზე, დაბა ხულოსთან და რამოდენიმე მომცრო სოფლის გავლის შემდეგ, მთავრდება კმ 110 ნიშნულზე, გოდერძის უღელტეხილისკენ მიმავალი აღმართის დაწყებამდე. გზის მაღალმთიან ზონაში მდებარე უბნები ძალზედ მიხვეულ-მოხვეულია და რამდენიმე დიდი დახრილობის აღმართს მოიცავს. გზის საპროექტო მონაკვეთის სიგრძეა 30 კმ.

საპროექტო გზის მიმდებარე ტერიტორიის ნაწილი წარმოდგენილია სასოფლო-სამეურნეო სავარგულებით (სათიბები, საძოვრები, სახნავი), რომელთა უმრავლესობა სუსტად და საშუალოდ ეროზირებულია. დანარჩენი ნაწილი კი წარმოდგენილია ბუნებრივი ტყით დაფარული ლანდშაფტით.

ნიადაგთწარმომქმნელი ქანები ძირითადად წარმოდგენილია ვულკანოგენური და დანალექი ქანებით და მათი გამოფიტვის პროდუქტებით.

გზის საპროექტო მონაკვეთი ცუდ მდგომარეობაშია და საჭიროებს რეაბილიტაციას, ზოგიერთი უბნის რეკონსტრუქციასთან ერთად. კერძოდ, გზის საპროექტო მონაკვეთზე არსებული საფარი ძირითადადში ხრეშიანია, გზის მცირე ცალკეულ მონაკვეთებში საფარი ასფალტბეტონისაა, რომელიც არის გაცვეთილი, დაორმოებული, ნაწიბურები დაზიანებული. გზის სავალი ნაწილი სადრენაჟო სისტემის არ არსებობის გამო ჩახრამულია, დარღვეულია განივი პროფილის ქანობები. საფარის ზედაპირზე აღინიშნება სხვადასხვა სახის დაზიანებები და დეფექტები. წყალგამტარი მიწები მოითხოვს გაწმენდას და აღდგენას, მათი უმრავლესობა უნდა შეიცვალოს ახალი მიწებით. აღსადგენია არსებული ხიდები, მრუდების გასწორების მიზნით საჭიროა გზის ვაკისის ლოკალური წანაცვლება ზოგ ადგილას, 2 არსებული ხიდის რეაბილიტაცია და 2 ხიდის ადგილზე ახალი ხიდის და სპეციფიკური მილის მშენებლობა.

ალტერნატიული ვარიანტების განხილვისას უპირატესობა მიენიჭა არსებული გზის მიმართულებით გზის რეაბილიტაცია-რეკონსტრუქციის ვარიანტს.

წარმოდგენილი გზშ-ს ანგარიშის თანახმად გზის პროექტირებისას მიღებულია შემდეგი ძირითადი პარამეტრები:

- მოძრაობის ზოლების რაოდენობა: 2
- ზოლის სიგანე: 3,00 მ
- სავალი ნაწილის სიგანე: 6,00 მ
- გვერდულის სიგანე: 1,50 მ (მათ შორის 0,5 მ საფარიანი)
- გზის სრული სიგანე: 9,00 მ

განხილულია საკვლევი ტერიტორიის გეოლოგიური გარემოს აღწერა. წარმოდგენილია ინფორმაცია საინჟინრო-გეოლოგიური და ჰიდროგეოლოგიური პირობების შესახებ დეტალური ინფორმაცია.

საპროექტო გზა ჰკვეთს 10 მეწყრულ უბანს და ღვარცოფულ ხევეებს. ხიდები და წყალგამტარები დაპროექტებულია მდინარეების ხარჯების და ნატანი მასალის მასის გათვალისწინებით.

მეწყრული პროცესების შესარბილებლად პროექტი ითვალისწინებს ყოველ მეწყრულ უბანზე სადრენაჟო სისტემების მოწყობას ზედაპირული წყლების მოსაშორებლად და ანტიეროზიული ღონისძიებების განხორციელებას (გეოტექსტილით და ბერმებით ფერდობების დამაგრება).

ჰიდროგეოლოგიური დარაიონების მიხედვით საკვლევი რაიონი მიეკუთვნება აჭარა-თრიალეთის ნაოჭა სისტემის წნევიანი წყლების ზონაში მოქცეულ აჭარა-იმერეთის ნაპრალური წნევიანი წყლების რაიონს.

ჰიდროგეოლოგიური თვალსაზრისით აღნიშნული რეგიონი წყალუხვია და არსებული გზის გასწვრივ ფიქსირდება გრუნტისა და მიწისწვეშა წყლები.

ტექტონიკური დარაიონების მიხედვით, საკვლევი რაიონი შედის აჭარა – თრიალეთის ნაოჭა სისტემის ოლქის, სამხრეთი ზონაში, კერძოდ ახალციხის ქვეზონაში.

საავტოობილო გზის ტრასის უდიდეს მონაკვეთზე სამი ბიო-გეოგრაფიული ზონის ელემენტების არსებობისა და ცხოველთა შერეული საზოგადოებების გამო განხილულ რაიონში დიდი რაოდენობით ფიქსირდება დაცული და ენდემური სახეობები.

საპროექტო ტერიტორიაზე ცნობილი არქეოლოგიური უბნები დადგენილ იქნა არსებული ტრასის გაყვანისას საბჭოთა პერიოდში. წინასწარი კვლევის შესაბამისად, ყველაზე მოსალოდნელი არქეოლოგიური ადგილსაპოვნები წარმოდგენილია სოფ.

ბეშუმის, დანისპარაულის, პაქსაძეების მიმდებარე ტერიტორიაზე. მიუხედავად ამისა, არ არის გამორიცხული, რომ სამშენებლო სამუშაოების წარმოებისას, არქეოლოგიური არტეფაქტები აღმოჩენილ იქნას გზის სხვა მონაკვეთებზეც. აქედან გამომდინარე, აუცილებელი დიდი ყურადღების გამოჩენა და არქეოლოგიური ზედამხედველობის განხორციელება სარეაბილიტაციო სამუშაოების წარმოებისას იმ უბნებზე, სადაც არსებული გზა უნდა გაფართოვდეს. საავტომობილო გზების დეპარტამენტი კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროსა კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტოსთან თანამშრომლობით ახორციელებს მშენებლობის ნებართვის მოსაპოვებლად საჭირო არქეოლოგიურ კვლევებს საპროექტო ტერიტორიაზე.

პროექტის განხორციელებისას, მიწის 567-მდე კერძო ნაკვეთი (234 787 ჰა) იქნება შეძენილი. ზემოქმედების ქვეშ მოქცეულ მოსახლეობას გადაეხდება სათანადო კომპენსაცია დაკარგული მიწის, უძრავი ქონების, ხეების და ერთწლიანი მოსავლის ასანაზღაურებლად. მიწის ფართობების შექმნა განხორციელდება განსახლების სამოქმედო გეგმის შესაბამისად.

წარმოდგენილი გზშ-ს ანგარიშის თანახმად სამშენებლო კონტრაქტორი მიიღებს გადაწყვეტილებებს, რაც უკავშირდება დამხმარე სამშენებლო ობიექტებს (სტრუქტურა, შემადგენლობა, მდებარეობა, დაპროექტება და სხვ.). მიუხედავად ამისა, E-60 ტრასის მონაკვეთებზე სამშენებლო საქმიანობის ორგანიზაციის გამოცდილების მიხედვით, სავარაუდოა, რომ აშენდება დამხმარე სამშენებლო ობიექტების კომპლექსი, მათ შორის - სამშენებლო ბანაკი 50 მუშის დასაბინავებლად (დაახლ. 0.75 ჰა ფართობის), ტრანსპორტისა და აღჭურვილობის ეზო 25-მდე ერთეული სატრანსპორტო საშუალებისა და მძიმე სამშენებლო ტექნიკისათვის (დაახლ. 1 ჰა) (ბულდოზერები, ექსკავატორები, ამწეები და სხვ.) და ბეტონის ასფალტო-ბეტონის ქარხანა (დაახლ. 1 ჰა).

ანგარიშის თანახმად თუ მშენებელი კონტრაქტორი მიიღებს გადაწყვეტილებას, საკუთარი ასფალტო-ბეტონის ქარხნის მონტაჟისა და ოპერირების შესახებ, მან უნდა მოამზადოს შესაბამისი გზშ-ს ანგარიშის და მიიღოს გარემოზე ზემოქმედების ნებართვა.

სამშენებლო სამუშაოების პროცესში წყალი გამოყენებული იქნება სასმელ - სამეურნეო და ტექნიკური დანიშნულებით. ტექნიკური წყლის ამოღება მოხდება მდ. აჭარისწყლიდან ან გამოყენებულ იქნება გრუნტის წყალი.

მშენებლობის ფაზაში ძირითადი საწარმოო ჩამდინარე წყლები წარმოიქმნება ავტომობილების და მოძრავი სპეცტექნიკის რეცხვისას, რისთვისაც პროექტით გათვალისწინებულია YCB-M-20 ტიპის დანადგარის მოწყობა.

მშენებლობის ეტაპზე ადგილი ექნება სხვადასხვა ტიპის ნარჩენების წარმოქმნას. სამშენებლო, საყოფაცხოვრებო და სახიფათო ნარჩენების დროებითი დასაწყობება მოხდება განცალკევებით, შესაბამისი წესების დაცვით. საყოფაცხოვრებო ნარჩენების გატანა მოხდება ხელშეკრულების საფუძველზე მუნიციპალურ ნაგავსაყრელზე, ხოლო სახიფათო ნარჩენები შემდგომი მართვისათვის გადაეცემა სათანადო ნებართვის მქონე კონტრაქტორებს.

გზშ-ს ანგარიშს თან ერთვის შემარბილებელი ღონისძიებების, ნარჩენების მართვის, ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების, გარემოსდაცვითი მენეჯმენტისა და გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმები.

ეკოლოგიური ექსპერტიზის ჩატარების შედეგად გამოვლენილი პირობები ასახულია წინამდებარე დასკვნის III თავში.

III. პირობები

საქმიანობის განმახორციელებელი ვალდებულია:

1. უზრუნველყოს გზშ-ს ანგარიშით წარმოდგენილი შემარბილებელი ღონისძიებების, ნარჩენების მართვის გეგმის, საგანგებო სიტუაციების მართვის გეგმის, გარემოსდაცვითი მენეჯმენტისა და გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმების შესრულება მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პერიოდში;
2. სამშენებლო სამუშაოების დაწყების და ასევე ექსპლუატაციაში შესვლისთანავე აცნობოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს;
3. მშენებლობის დაწყებამდე სახელმწიფო ტყის ფონდის მართვას დაქვემდებარებულ ფართობებზე ნებისმიერი ქმედება განახორციელოს კანონმდებლობით დადგენილი წესის თანახმად და უზრუნველყოს აღნიშნული საკითხის შეთანხმება ტყის ფონდის მართვის უფლების მქონე ორგანოსთან;
4. მშენებლობის დაწყებამდე უზრუნველყოს სარეაბილიტაციო გზის კმ 80 - კმ 110 მონაკვეთებზე ჰიდროგეოლოგიური კვლევების წარმოება და მათი დაცვის მიზნით სათანადო ღონისძიებების შემუშავება. ასევე, არსებული ჰიდროლოგიური პირობების დეტალურად შესწავლა და წყალდიდობების, წყალმოვარდნების და ღვარცოფების შეფასება. ამასთანავე უზრუნველყოს მდინარეების მიერ ტერიტორიების დატბორვის რისკის ქვეშ მყოფი ზონების იდენტიფიცირება და ტოპოგრაფიულ რუკაზე დატანა;
5. მშენებლობის დაწყებამდე უზრუნველყოს სახიდე გადასასვლელებთან დეტალური ჰიდროლოგიური კვლევების წარმოება და ასევე, მდინარეების როგორც ზოგადი, ისე ადგილობრივი წარეცხვის სიდიდეების დადგენა და წარმოდგენა გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროში;
6. მშენებლობის ეტაპზე უზრუნველყოს „ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენების და რეკულტივაციის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 31 დეკემბრის N424 დადგენილებით დამტკიცებული ტექნიკური რეგლამენტით გათვალისწინებული მოთხოვნების შესრულება;
7. პროექტის განხორციელების მიზნით ასფალტის ქარხნის განთავსების შემთხვევაში, უზრუნველყოს ასფალტის წარმოებაზე ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის/გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის მიღება და კანონით დადგენილი პროცედურების დაცვა.
8. საპროექტო ტერიტორიაზე ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების სტაციონალური წყაროების (ბეტონის კვანძი) არსებობის შემთხვევაში მოქმედი კანონმდებლობის თანახმად უზრუნველყოს საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროსთან „ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების სტაციონალური წყაროების და მათ მიერ გაფრქვეულ მავნე ნივთიერებათა ინვენტარიზაციის ტექნიკური ანგარიში“-ს შეთანხმება;

9. საპროექტო გზის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე ზედაპირული წყლის ობიექტიდან წყლის ამოღების ან/და ზედაპირული წყლის ობიექტში წყალჩაშვების შემთხვევაში, უზრუნველყოს ზედაპირული წყლის ობიექტიდან წყლის ამოღების პირობების და ზედაპირულ ობიექტებში ჩამდინარე წყლებთან ერთად ჩაშვებულ დამაბინძურებელ ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები ნორმების პროექტის შემუშავება ჩაშვების წერტილის მითითებით და გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროსთან შეთანხმება;
10. მშენებლობის დაწყებამდე უზრუნველყოს ნაყარისა და სამშენებლო ინერტული მასალის დასაწყობების ზუსტი კოორდინატების წარმოდგენა გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროში;
11. მშენებლობის დაწყებამდე უზრუნველყოს ბიომრავალფეროვნების მართვისა და მონიტორინგის გეგმის შემუშავება, სადაც ცხოველთა სახეობებზე შესაძლო უარყოფითი ზეგავლენა შეფასებული იქნება კონკრეტული სახეობების მიხედვით. ასევე, საჭიროების შემთხვევაში უზრუნველყოს დამატებითი შემაჩბილებელი/საკომპენსაციო ღონისძიებების შემუშავება;
12. სამშენებლო სამუშაოების დაწყებამდე განსაზღვრული იქნას ჭრას დაქვემდებარებული ხე-მცენარეების რაოდენობა სახეობების მიხედვით. საქართველოს წითელ ნუსხაში შეტანილ სახეობებთან მიმართებით ქმედებები უნდა განხორციელდეს საქართველოს "წითელი ნუსხისა" და "წითელი წიგნის" შესახებ საქართველოს კანონის შესაბამისად;
13. ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის სხვა პირზე გადაცემის შემთხვევაში დასკვნის გადაცემა განხორციელოს „გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ“ საქართველოს კანონით დადგენილი წესით.

IV. დასკვნა

ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის მიღების მიზნით, საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს საავტომობილო გზების დეპარტამენტის მიერ, ეკოლოგიურ ექსპერტიზაზე წარმოდგენილი, შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის ბათუმი (ანგისა) - ახალციხის საავტომობილო გზის ხულო - გოდერძის მონაკვეთის (კმ 80 - კმ 110) მშენებლობისა და ექსპლუატაციის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის მიხედვით, საქმიანობის განხორციელება შესაძლებელია მხოლოდ წინამდებარე დასკვნის III თავში გათვალისწინებული პირობების დაცვით.

გარემოზე ზემოქმედების ნებართვების
დეპარტამენტის უფროსი

თამარ შარაშიძე

(სახელი, გვარი)

(ხელმოწერა)

